

Adroddiad i'r: Cabinet

Dyddiad y Cyfarfod: 19 Hydref 2021

Aelod Arweiniol / Swyddog: Y Cyng. Brian Jones: Aelod Arweiniol Gwastraff, Cludiant a'r Amgylchedd / Tony Ward: Pennaeth Priffyrdd, Cyfleusterau a Gwasanaethau Amgylcheddol

Awdur yr Adroddiad: Tony Ward / Tara Dumas, Rheolwr Gwastraff ac Ailgylchu

Teitl: Dyfarniad Contract a newidiadau polisi ar gyfer contract newydd i reoli ein Canolfannau Ailgylchu Gwastraff y Cartref

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad hwn yn manylu ar ganlyniadau'r broses gaffael ar y cyd â Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CBSC) i reoli Canolfannau Ailgylchu Gwastraff y Cartref (CAGC) yn y ddwy sir.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Er mwyn gwireddu'r arbedion mwyaf a gynhrychir o'r caffael, mae'n angenrheidiol i'r cyngor gytuno i ddyfarnu'r contract i'r Cynigydd a Ffebrir. Mae canlyniad y caffael (**Atodiad 1, Adroddiad Gwerthuso Tendr**) wedi'i gategoreiddio fel eitem Rhan II ar y cam hwn o'r broses. Mae rhai o'r arbedion rhagamcanol a gynhrychir oherwydd newidiadau polisi a gynigir wrth redeg y safleoedd CAGC, gan gynnwys cyflwyno taliadau am rai ffyrddiau gwastraff. Felly gofynnir am gymeradwyaeth hefyd ar gyfer mabwysiadu'r polisi CAGC ar y cyd gyda Chonwy (**Atodiad 2**) ac atodlen codi tâl 2022/23 (**Atodiad 3**).

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Cabinet yn awdurdodi dyfarnu'r contract i'r Cynigydd a Ffebrir a nodwyd yn yr Adroddiad Gwerthuso Tendr caffael ar y cyd (**Atodiad 1**), ar ôl dangos ei fod wedi cyflwyno'r tendr mwyaf manteisiol yn economaidd a nodi y bydd y contract yn cael ei ddyfarnu gan Gyngor Conwy fel yr Awdurdod Arweiniol.

- 3.2. Bod yr Aelodau'n cadarnhau eu bod wedi darllen, deall ac ystyried yr Asesiad o'r Effaith ar Les (Atodiad 4) fel rhan o'u hystyriaethau ac yn nodi y bydd hwn yn cael ei ddiweddarau yn dilyn dyfarnu'r contract.
- 3.3. Bod polisi CAGC ar y cyd gyda Chonwy (**Atodiad 2**) yn cael ei fabwysiadu o Ddyddiad Cychwyn y contract.
- 3.4. Bod taliadau gwastraff DIY ac Adeiladu (**Atodiad 3**) yn cael eu mabwysiadu'n ffurfiol o Ddyddiad Cychwyn y contract.
- 3.5. Mabwysiadu'r system archebu CAGC ar y cyd, sy'n cael ei datblygu'n fewnol yng Nghyngor Conwy, yn barhaol.
- 3.6. Bod adroddiad yn cael ei ddwyn yn ôl i'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau i adolygu blwyddyn gyntaf gweithrediad y 'contract newydd'.
- 3.7. Bod y Cabinet yn nodi bod angen cytuno ar IAA rhwng CBS Conwy a CSDd a gofyn i'r gwasanaeth gael ei gefnogi gan y Gwasanaethau Cyfreithiol i baratoi hyn.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1. Mae'r Cyngor wedi cynnal ymarfer caffael ar y cyd â Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CBSC) i sicrhau un gweithredwr ar gyfer pob un o'r pum Canolfan Ailgylchu Gwastraff y Cartref (CAGC) yn y ddwy sir. Bydd y contract yn cael ei osod fel contract "consesiynau" oherwydd lefel yr incwm y mae'r gweithrediadau'n ei gynhyrchu trwy werthu deunyddiau ailgylchadwy, taliadau am wastraff DIY ac Adeiladu ac incwm o'r mentrau siop Ailddefnyddio. Mae'r math hwn o gontract yn ddull cynyddol gyffredin y mae'r Sector Cyhoeddus yn ei ddefnyddio i fod yn bartner gyda gweithredwr economaidd sy'n darparu gwasanaethau y gallant gynhyrchu incwm ohonynt. Mae'r incwm yn gwrthbwyso peth neu'r cyfan o gost y contract i'r corff cyhoeddus. Cydnabyddir contractau consesiwn am hwyluso buddsoddiad newydd a hyrwyddo arloesedd. Mae gan y contract dymor o 7 mlynedd gyda'r opsiwn i ymestyn am hyd at dair blynedd. Cytunwyd/ cymerwyd arbediad referniw blyneddol o £100,000 ar gyfer Cyngor Sir Ddinbych eisoes fel rhan o gyllideb 2021/22 o ganlyniad i gyflwyno taliadau am wastraff DIY ac adeiladu a ddygwyd i safleoedd yn Sir Ddinbych. Bydd y trefniant cytundebol presennol yn dod i ben ar 31 Mawrth 2022, a bydd gan y contract newydd ddyddiad cychwyn o 1 Ebrill 2022.

4.1.1 Bydd Cabinet CBSC yn ystyried argymhelliad y swyddog i ddyfarnu'r contract ar y cyd i'r cynigydd a ffefrir ar 26 Hydref 2021. Mae'n angenrheidiol i'r ddau gyngor gytuno i ddyfarnu'r contract, a rhaid cadw holl fanylion y Cynigydd a Ffefrir yn gyfrinachol ar yr amser hwn.

4.1.2 Cefnogwyd yr ymarfer caffael ar y cyd gan Wood Group UK Ltd, a benodwyd gan WRAP ac a ariannwyd trwy Gronfa Cydweithredu Llywodraeth Cymru. Mae amlinelliad trylwyr o'r broses gaffael, y canlyniadau a'r camau nesaf i'w gael yn **Atodiad 1** y mae'n rhaid iddo aros yn gyfrinachol ar hyn o bryd gan nad yw'r broses gaffael wedi'i chwblhau.

4.1.3 Manylir ar ganlyniad y Gwerthusiad isod. Mae mwy o fanylion ar gael yn Atodiad 1. Cyflwynodd y ddau gynigydd gynigion o ansawdd da heb unrhyw bryderon mawr, ac mae'r ddau gynigydd yn brofiadol mewn rhedeg safleoedd CAGC a mentrau aildefnyddio.

Cyflenwr	Sgôr Ansawdd	Sgôr Pris	Cyfanswm Sgôr Cyfun	Safle
Cynigydd 1	27.1%	65.0%	92.1%	1
Cynigydd 2	27.0%	58.6%	85.1%	2

4.2. Buddion

Mae'r buddion lefel uchel a nodwyd trwy'r ymarfer caffael ar y cyd fel a ganlyn:

- Buddion ariannol sy'n deillio o arbedion maint, effeithlonrwydd a chyflwyno system codi tâl ar gyfer rhai gwastraff;
- Dull sy'n gyson ag awdurdod cyfagos;
- Ymrwymiad i ddefnydd trawsffiniol rhwng y siroedd, i drigolion allu defnyddio eu canolfan ailgylchu agosaf, pa bynnag sir y mae hi ynddi; a
- Gwneud y mwyaf o ddargyfeirio gwastraff a chyfran arall o incwm trwy addasu model gweithredu'r siop aildefnyddio sydd eisoes yn gweithio'n llwyddiannus ar un o safleoedd CAGC Conwy.

4.3 Cynllun codi tâl am wastraff DIY ac adeiladu

Mae gennym ni gyfrifoldeb statudol i ddarparu CAGC i alluogi trigolion i gael gwared â gwastraff o'r cartref am ddim. Fodd bynnag, mae nifer o fathau o wastraff yn cael eu cyfrif fel rhai nad ydynt o'r cartref, ac nid oes rhwymedigaeth ar y Cyngor i dderbyn y mathau hyn o wastraff am ddim. Mae caniatâd i ni godi ar drigolion am gael gwared â nhw.

Mae atodlenni prisio arfaethedig y cynigwyr wedi'u seilio ar atodlenni codi tâl a nodwyd gan yr Awdurdodau ar gyfer derbyn gwastraff DIY ac Adeiladu y daethpwyd i'r safleoedd gan breswylwyr (**Atodiad 3**). Nid yw rwbel adeiladu, briciau, teils a phridd yn cael eu dosbarthu fel gwastraff domestig (hyd yn oed os ydyn nhw'n dod o aelwyd) ac nid oes rheidrwydd arnom i dderbyn y rhain ar ein safleoedd. Rydym yn derbyn cyfeintiau bach, ond dim mwy na 3 bag ar bob ymweliad, ac y dylai trigolion logi sip gan gwmni trwyddedig os oes arnynt angen cael gwared â mwy o'r mathau hyn o wastraff. Bydd y tâl polisi hwn yn caniatáu i drigolion Sir Ddinbych ddod ag unrhyw faint o wastraff o'r fath i'n CAGC yn y dyfodol, er hynny am dâl rhesymol. Felly mae'n rhoi dewis arall addas i breswylwyr yn lle llogi sgip i gael gwared ar wastraff DIY ac Adeiladu yn y dyfodol.

Roedd y £100K y cytunwyd arno eisoes gan y gwasanaeth yn seiliedig ar y rhagdybiaeth y byddai taliadau'n cael eu codi o ddyddiad cychwyn y contract ac y byddai hyn mewn grym am oes y contract. Bydd y cyhoedd yn ymwybodol o'r holl daliadau yn ystod y broses archebu, p'un a yw hyn ar-lein neu trwy'r Ganolfan Gyswllt.

4.4 Incwm Siop Ailddefnyddio

Nid yw pris y contract na'r arbedion a ragwelir yn cynnwys unrhyw incwm gwarantedig o redeg siop Ailddefnyddio newydd CSDd. Mae'r Cynigydd a Ffefrir wedi cynnig gweithio gyda'r un partner elusennol, Hosbis Dewi Sant, sy'n gweithredu'r siop Ailddefnyddio ar safle Mochdre Conwy. Mae mecanwaith rhannu elw yn y fanyleb. Bydd dau ddeg pump y cant o'r elw net (ar ôl costau rhedeg) ar gyfer siop ailddefnyddio'r Rhyl yn cael ei ddychwelyd i'r cyngor, a bydd 50% o'r elw net yn cael ei ddsbarthu i'r darparwr elusen. Nid yw'n bosibl gwneud amcanestyniad cywir o'r gwerth hwn gan nad yw siop Ailddefnyddio'r Rhyl wedi'i sefydlu'n llawn eto. Defnyddiwyd cyllid Llywodraeth Cymru trwy'r Gronfa Economi Gylchol i brynu, gosod a dodrefnu cyfleuster ail-ddefnyddio yn barod ar gyfer y contract newydd. Mae'r Awdurdod wedi'i warchod rhag unrhyw golled net sy'n deillio o weithgareddau'r siop ailddefnyddio.

4.5 System Archebu

Ers ailagor safleoedd CAGC ar ôl y cyfnod clo cyntaf Covid, mae CSDd a CBSC wedi gweithredu eu systemau archebu eu hunain. Mae'r Cynigydd a Ffefrir wedi costio eu cyflwyniad ar sail parhad system archebu. Mae system archebu yn galluogi gweithredwr y safle i broffilio adnoddau staffio a gweithgareddau ar y safle yn effeithlon a hefyd yn lleihau'r risg o dagfeydd ar y safle. Felly, byddai dileu'r system archebu yn cael ei ystyried yn newid sylweddol i'r contract a gallai arwain at gostau ychwanegol, y gallai'r Awdurdodau fod yn atebol amdanynt. Mae CBSC yn y camau olaf o ddatblygu system archebu fewnol sy'n cyfateb ac mewn rhai achosion yn rhagori ar allu'r pecynnau cyfredol sy'n cael eu defnyddio yn y ddwy sir. Byddwn yn cyflwyno'r system hon ar draws pob un o'r 5 safle CAGC i ddarparu dull cyson a'r gallu i ddadansoddi defnydd trawsffiniol gan breswylwyr. Bydd arbediad bach o ran ffioedd trwydded blynyddol i'r ddau Awdurdod.

4.6 IAA a Rheoli Contract

Fel yr awdurdod arweiniol, bydd CBS Conwy yn rheoli mwyafrif y weinyddiaeth, gan gynnwys bod yn rheolwr cyfarfodydd contract a mecanwaith talu. Bellach mae'n rhaid datblygu IAA (Cytundeb Rhyng-awdurdod) rhwng y ddau Awdurdod lle bydd ffi reoli flynyddol yn daladwy i CBSC gan Gyngor Sir Ddinbych. Tynnwyd y ffi hon o'r arbedion a gyflawnwyd trwy'r caffael (a amcangyfrifir ar hyn o bryd). CSDd yw arweinydd y contract ar gyfer y contract gwastraff bwyd gan gynnwys CBSC a Chyngor Sir y Fflint ac mae trefniant tebyg wedi'i sefydlu. Bydd rheoli materion o ddydd i ddydd yn nhri safle Dinbych, archwiliadau safle ac asedau, rheoli perfformiad, rhyngwyneb cwsmeriaid a mentrau lleol yn dal i gael eu rheoli gan dîm Gwastraff ac Ailgylchu Sir Ddinbych.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1. Mae'r cynigion yn cefnogi Blaenoriaeth Gorfforaethol "yr Amgylchedd" trwy wneud darpariaeth gwasanaethau ailgylchu i drigolion Sir Ddinbych yn gadarn (trwy wneud y mwyaf o'u heffeithlonrwydd a'u hargaeledd) a rhoi cyfleoedd i fwy o eitemau dieisiau gael eu haildefnyddio (dargyfeirio gwastraff), gan gefnogi economi gylchol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes unrhyw effaith sylweddol ar wasanaethau eraill. Rhagwelir y bydd yr arbedion ar gyfer CSDd o'r contract newydd yn fwy na'r arbediad o £100K y cytunwyd arno eisoes fel rhan o broses gyllideb 2021/22, a chost swyddog troseddau amgylcheddol ychwanegol arfaethedig (sy'n cyfateb i 0.6 FTE Gradd 6) ar gyfer atal ac ymchwilio parhaus i droseddau sy'n gysylltiedig â gwastraff. Er nad oes tystiolaeth i awgrymu bod naill ai system archebu na chyflwyno taliadau yn cynyddu troseddau gwastraff, mae cyfle i wneud gwaith gorfodaeth mwy rhagweithiol i sicrhau bod preswylwyr yn ailgylchu a bod busnes yn cael gwared ar eu gwastraff yn gyfreithlon ledled y sir.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1 Ar y cyfan mae caffael gwasanaethau'n gydweithredol a'u halinio'n cael effaith positif ar yr Amcanion Lles, gan ddarparu cyfleoedd i wella profiad cwsmeriaid trwy roi mynediad at fwy o gyfleusterau, gwella'r isadeiledd ailddefnyddio gwastraff, gwneud y mwyaf o fuddion cymunedol a chael arbedion maint ac ymagwedd sy'n dibynnu'n fwy ar ddata/tystiolaeth o ddarparu ein gwasanaeth trwy ddefnyddio system archebu. Oherwydd natur bwrpasol yr ymrwymadau, bydd Asesiad o Effaith ar Les wedi'i ddiweddarau yn cael ei gyhoeddi unwaith y bydd y Contract wedi'i ddyfarnu a gall ddim ond ceisio gwella'r sgôr gadarnhaol gyfredol. Mae'r Asesiad o Effaith ar Les cyfredol ynghlwm yn **Atodiad 4**.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. 8.1. Cymeradwyodd y Pwyllgor Craffu Partneriaethau y cynnig caffael ar y cyd a chyflwyno taliadau gwastraff DIY ac Adeiladu ar 10 Medi 2020, ar ôl trafod mewn cyfarfod Cabinet anffurfiol ar 28 Gorffennaf 2020.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Mae'r dyfarniad contract arfaethedig yn sicrhau y cyflawnir gwerth am arian o'r ymarfer caffael hwn. Fel y nodwyd yn yr adroddiad, bydd arbedion yn dod o'r pecyn mesurau a amlygwyd yn yr adroddiad hwn ac yn cynnwys mabwysiadu'r Polisi CAGC ar y cyd gyda Conwy. Cefnogir y pecyn llawn o argymhellion yn llwyr.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Amlygir risgiau o ran caffael yn Adran 1.2.1.8 yn Atodiad 1. Yn ogystal, cydnabyddir bod yn rhaid i'r ddau awdurdod lleol gytuno i ddyfarnu i'r Cynigydd a Ffebrir ac ni ofynnir i Gabinet CBSC wneud y penderfyniad hwnnw tan 26 Hydref. Bydd arbedion ariannol yn cael eu gwireddu gan y ddau Awdurdod Lleol trwy argymhellion y swyddogion, felly ystyrir bod y risg hon yn isel. Amlygir risgiau sy'n benodol i Gyngor Sir Ddinbych yn Atodiad 5.

10.2. Bydd cofrestr risg lawn ar y cyd yn cael ei datblygu unwaith y bydd y Contract wedi'i ddyfarnu a'i fonitro'n rheolaidd trwy gyfarfodydd contract.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1. Mae gan Gyngorau Sir ddyletswydd statudol (Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990, adran 51) i ddarparu safleoedd lle gall preswylwyr gael gwared ar eitemau o *wastraff y cartref* yn ddi-dâl. Fodd bynnag, diffinnir peth gwastraff sy'n deillio o weithgaredd DIY y cartref fel *gwastraff diwydiannol* (Rheoliadau Gwastraff Rheoledig 2021, Atodlen 1 [3]). Mae gan gyngorau y disgrisiwn ynghylch a ydynt yn derbyn y gwastraff hwn ai peidio, a'r pŵer i godi tâl rhesymol os ydynt yn eu derbyn.

11.2. Adran 5.5.4 Rheolau Gweithdrefn Contractau Cyngor Sir Dinbych.